

Nr 340.

Av herr **Andersson** i Grimbo, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående köttbesiktning och slakthus.*

Med anledning av det förslag till lag angående köttbesiktning och slakthus, som är framlagt i Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen nr 177 av 4 april 1913, anhåller undertecknad få göra följande erinringar.

Ett genomgående drag i detta ändringsförslag är, att man vill i möjligaste måtto förlägga avgörandet redan från början av frågor rörande köttbesiktning och slakthus hos Kungl. Maj:t, under det att i nu gällande lag Konungens befallningshavande i flera fall äger träffa nödiga bestämmelser. Enligt min uppfattning är det sistnämnda vida att förebraga framför ändringsförslaget, enär Konungens befallningshavande måste anses bättre känna till de ortsförhållanden och dylikt, som inverka på respektive bestämmelser i förevarande avseende. Såsom stadgas i den nu föreliggande nådiga propositionen, skola flera till och med jämförelsevis oviktiga avgörande träffas av Konungen, vilket icke kan undgå att vålla tidsutdräkt och medföra onödigt besvär för allmänheten. I de flesta fall måste det likväl bliva avgörande för frågan, hur Konungens befallningshavande kommer att yttra sig om densamma, vadan omvägen till Kungl. Maj:t även av detta skäl är onödig. Jag skulle för min del således önska, att den kungl. propositionens stadganden i förevarande avseende sålunda ändrades, att man bibehölle Konungens befallningshavandes avgöranderätt överallt, där densamma är fastslagen i nu gällande förordning.

Enligt § 3 i nu gällande förordning har enskild person, förening eller bolag rätt att få under offentlig kontroll ställd vare sig en huvudsakligen för utförsel av kött ur riket avsedd slakteriinrättning (exportslakteri) i stad eller på landet eller annan slakterianstalt, belägen utom stad. Konungens befallningshavande har därvid att på ansökan pröva, om anstalten är ändamålsenligt ordnad, samt medgiva och meddela före-

skrift, att denna skall stå under offentlig kontroll. Denna rättighet är borttagen i det nya förslaget, som överlämnar åt Konungens avgörande, huruvida dylik slakteriinnrättning må komma till stånd. Allmänhetens ställning har således försämrats i det nya lagförslaget, och rätten att anordna exportslakthus är helt och hållet överlämnad åt Konungens avgörande. Enligt mitt förmenande är detta oriktigt. Konungens befattning i fråga om köttexporten bör inskränkas till rätten att stadga om nödig kontroll och i övrigt utfärda sådana bestämmelser i fråga om exporten, som nödvändiggöras av lagar och förordningar i det land, dit exporten är avsedd att ske. Det är eljes lätt att inse, att allvarsamma olägenheter kunna tillskyndas köttexporten, ifall slakthustvång införes på platser, där man nu har fristående och för sitt ändamål i allo lämpade exportslakterier. Skall även exportslakten verkställas vid slakthuset, är man beroende av, hur detta förlägges i kommunikativt avseende. Hittills ha ofta slakthusen förlagts avsides, vilket möjligen låter förena sig med köttförsäljning på platsen, men som är avgjort hinderligt för utskeppningen. Detta intvingande av exportslakten i de offentliga slakthusen skulle även vålla andra olägenheter, sammanhängande med bestämmelserna angående slakthusets öppethållande, tjänstemännens befinnande på platsen vid olika tider o. s. v. I detta fall har man redan haft åtskillig erfarenhet, som visar riktigheten av de farhågor, som här uttalats. Exporten bör icke hindras genom dylika anordningar, men då är det också nödvändigt, att arbetet får fortgå under för just denna rörelse lämpade lokala och andra förutsättningar. Nu är det visserligen sant, att enligt § 9 i det nya förslaget Konungen har rätt att medgiva exportslakteriernas befintlighet även på platser, där slakthustvång är infört. Men detta är något helt annat än att exportörerna ha sin rätt lagstadgad. Man kan ju aldrig veta, vilka tendenser efter hand kunna yppa sig att intvinga även exportslakten i de allmänna slakthusen, och under alla förhållanden är det säkrast, om lagen redan från början fastslagit exportörernas rätt att under betryggande kontroll och enligt myndigheternas bestämmelser i övrigt själva ombesörja exportslakten, såsom hittills varit fallet.

§ 3 mom. 2 i det kungl. förslaget behöver ett tillägg, för att icke dess bestämmelser skola verka onödigt betungande. Momentet i fråga medger Konungens befallningshavande att lämna tillstånd åt person, bosatt inom stad med slakthustvång men utanför det planlagda området, att för eget bruk själv få slakta honom tillhöriga djur.

Härtill borde fogas det tillägget, att person, boende inom stadsområdet men utanför det planlagda området och minst 10 kilometer från slakthuset, borde vara alldeles fri från slakthustvånget. Detta medför

för honom stora svårigheter och kostnader, i synnerhet i fråga om slakt och saluföring av smärre djur, då han till exempel ofta behöver hyra häst och åkdon för slakthusbesöket. Och då dessa personer i alla händelser äro underkastade besiktningstvång, om köttet skall säljas i staden, är det ej heller behöfligt, att de åläggas slakthustvång.

I § 5 mom. 2 av det nya lagförslaget är införd en ny bestämmelse, som emellertid ej bör godkännas. Det heter å det anförda stället, att vid köttbesiktning minst bör företes en halv slaktad kropp. Det förhåller sig dock i allmänhet så, att lantbrukare, som nödgas slakta hemma och saluföra köttet i staden, för eget eller grannarnas bruk vilja behålla de främre fjärdedelarna av det slaktade djuret, som betinga lägsta priset, och avyttra de bakre, som betalas högst. Skulle det nämnda stadgandet bliva lag, kunde detta emellertid icke ske, om icke även det för eget bruk avsedda köttet först forslades till staden för besiktning och därefter återfördes till det måhända avlägset liggande hemmet. Detta skulle vålla besvär och olägenheter, och det skulle naturligtvis icke heller förbättra det kött, som skulle underkastas sådan behandling. Det har hittills icke vållat några olägenheter att besiktiga köttet vid företeende blott av en fjärdedel av de slaktade djuren, och det är därför onödigt att införa ett nytt stadgande, som endast skulle verka betungande för lantmännen, och allra mest för dem, som bo längst bort från avsättningsplatsen och således ändock befinna sig i den minst gynnade ställningen.

Enligt § 7 i det nya förslaget skola klagomål mot en verkställd köttbesiktning hädanefter ingivas till medicinalstyrelsen. Förut har Konungens befallningshavande haft att avgöra dylika klagomål, och därutinnan bör ingen förändring ske. Ty om länsstyrelsen kan avgöra en sådan sak, sker det fortare, vilket ofta är av stor vikt för den klagande. Länsstyrelsen saknar ju icke heller tillgång till sakkunniga, som äro i tillfälle att avgöra tvisten på ett fullt betryggande sätt. Utom tidsutdräkt skulle även klagomålets ingivande till medicinalstyrelsen vålla allmänheten större besvär och kostnader, vilket bör undvikas.

Det nya förslaget saknar en bestämmelse, som på grund av faktiskt föreliggande förhållanden emellertid icke bör avglömmas. För närvarande råder som bekant det förhållandet, att kött kan importeras och spridas över hela riket utan något besiktningstvång alls. Undantag gäller endast i viss mån för hästkött, under det att all annan köttimport kan ske fullkomligt obehindrat. Samtidigt härmed underkastas som bekant det inhemska köttet mycket sträng kontroll, vilket medför en olikhet i ställningen mellan det importerade och inhemska köttet, som redan är till

olägenhet för de svenska köttproducenterna och som givetvis kan bli detta i ännu högre grad. Det kan naturligtvis icke heller vara någon rätt mening i, att de svenska medborgarna skola vara underkastade stränga och ofta förlustbringande kontrollbestämmelser, medan utländska köttproducenter fritt kunna sända på oss varor, som det icke skulle gå an för en inhemsk producent att salubjuda. Jag har härmed icke velat påstå, att kontrollen skall lättas för den inhemska produktionen, utan min mening är, att de kontrollbestämmelser, som anses nödiga för hälsovården i riket, skola gälla minst lika strängt för det utländska kött, som salubjudes här, som för det svenska. Som bekant omfattar köttimporten en stor mängd salta och rökta köttvaror. Det är visserligen sant, att någon särskild kontroll icke utövas å saluhållna svenska varor av denna beskaffenhet i städer, där denna lag tillämpas, men härvid är att iakttaga, att det svenska köttet dock i allmänhet en gång i färskt tillstånd varit kontrollerat, vilket naturligtvis ger garanti för, att det icke är hälsovådligt. Det utländska hit importerade rökta eller salta köttet kan däremot mycket väl redan i färskt tillstånd ha varit hälsovådligt, så att även detta slag av importerat kött bör underkastas lika noggrann kontroll som det färska köttet, för vilket ändamål emellertid en mer vidlyftig kontrollapparat behöver tillgripas. Icke heller härom finnas dock några bestämmelser i den kungl. propositionen, vilket emellertid synes mig vara mycket angeläget. Då kontrollen av köttinförseln enligt § 9 är överlämnad till Konungens avgörande, kan det tyckas, att det redan är sörjt för den saken på ett nöjaktigt sätt. Med tanke på de olikheter i kontrollbestämmelser, som nu råda, måste man dock anse, att det är förmånligast, om lagen innehåller klara och tydliga bestämmelser av sådant innehåll, att svenska köttproducenter icke kunna försättas i sämre ställning i besiktnings- och kontrollavseende än utlänningar, som hit exportera kött. Vill Konungen därutöver skärpa bestämmelserna för det införda köttet, så bör sådant kunna ske, men under inga förhållanden bör rätt inrymmas åt Konungen att lindra införselbestämmelserna i förhållande till dem, som gälla för den svenska produktionen.

I § 8 i den nådiga propositionen stadgas angående huru skall förfaras med avgifter, som avkrävas allmänheten för köttbesiktning och vid användande av slakthusen. Därvidlag har icke gjorts någon skillnad i bokföringen av de respektive avgifterna, utan sammanföras de till betäckande av de kostnader, för vilkas gäldande respektive samhällen ha rätt att ålägga allmänheten avgifter. Emellertid borde enligt mitt förmenande ett särskiljande i bokföringsavseende av dessa inkomster äga rum. Såsom bestämmelserna nu äro avfattade, komma köttbesiktnings-

avgifterna att användas även till betäckande av kostnaderna för anskaffandet av slakthuset, dess förvaltning och underhåll. Så borde emellertid icke vara fallet, ty detta föranleder en högre taxa för besiktningar, än som eljes behöfde äga rum. Slakthuset har ju sitt ändamål för sig, och böra naturligtvis kostnaderna för detsamma utgå i den mån allmänheten använder slakthuset för det med detta egentligen avsedda ändamålet. Köttbesiktningstaxan kunde då sänkas, vilket skulle vara till fördel för allmänheten, och vilket för övrigt måste anses vara ur alla synpunkter det enda riktiga. Det är naturligtvis olämpligt, att allmänheten underkastas en extra beskattning i form av besiktningssavgifter, då man vet, att besiktningen kan verkställas till vida billigare pris.

På grund av vad jag här haft äran anföra, får jag således anhålla, att utskottet vid avfattandet av sitt utlåtande med anledning av den nämnda nådiga propositionen behagade göra sådana förändringar i förslaget,

att Konungens befallningshavande behålles vid den rätt att träffa avgörande i fråga om köttbesiktning och slakthus, som nu gällande förordning i ämnet förbehåller åt denna myndighet;

att slakthustvånget ej måtte drabba person boende inom ett stadsområde men utom det planlagda området och minst 10 kilometer från slakthuset;

att besiktning kan verkställas å en större djurkropp, om endast en fjärdedel av densamma företes;

att klagomål mot verkställd besiktning av kött fortfarande må kunna ingivas till och avgöras av Konungens befallningshavande;

att klara och tydliga bestämmelser inflyta i förslaget i syfte att de svenska köttproducenterna i avseende å besiktning och kontroll icke i något fall måtte sättas i sämre ställning än importörer av utländsk köttvara;

samt att räkenskaperna för köttbesiktningen och för slakthuset särskiljas, så att köttbesiktningssavgifterna må kunna sättas allenast till det belopp, som täcker själva omkostnaderna för besiktningen.

Stockholm den 23 april 1913.

Herman Andersson.